

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:
Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unitatea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unitatei”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Implinirea datorinței.

I. Costin.

Din prevederea prudentă a marilor nostri Arhirei ne-a rămas o însărcinare valoroasă: sinoadele tractuali, al căror folos nu-l știm ori nu voim, ori nu ne pricepem cu toții al exploata după merit, ca roade să aducă în vastul agru cultural, care ni s'a încredințat nouă al cultiva. Să fiu la cuvânt deschis, nu ne place disciplina, din care cauză nu răsbim a scoate poporul la luminiș din besna întunecului sufletesc, nu, căci ne lipsește voința de lucrare.

Aproape de un deceniu urmăresc cu grige și pătrundere pe unii dintre colegii mei păstori în via Domnului, cari consideră de sarcină ne plăcută întâșoșarea la sinod, cari să cred superiori semenilor săi, cari nu să pot și nu vreau a să desface din mreja grijilor lumesti, cari prețesc mai mult o afacere de negoț, cari cred firm că darul pastoral li-s'a dat să aibă din ce trăi. De cultivarea proprie, de premenirea sufletească, de luminarea poporului puțin le pasă; ei sunt sclavii egoismului îngust în care-și trăesc zilele bucurându-se că poporul le zice: părinte, și pot încassa stolutele și congrua.

Intre asemenea gândiri ne-am întrunit în sinodul de primăvară cei din tractul Dârgei. Frați, cari ne revedem, tot noi, preoți, cari suntem veseli că ni-s'a dat prilej a ne întâlni, ca să dăm de lucru minții noastre trudite, ca să ne premenim sufletul prin mângăere reciprocă, să ne otelim forța trupeză prin aflare de mijloace; cari pot mișca și duce cât de puțin înainte cultura sufletului și inimii poporului nostru iubit și de noi păstorit.

Intre noi am fost fericiți a avea și câțiva dintre învățătorii tractuali,

cu cari împreună am desbătut și primit unele măsuri cari puse în aplicare va însămna că ne cunoaștem chemarea și datorința.

E plăcut tabloul, când pentru o zi lăsând plugul în brazdă, ne ridicăm peste nevoile zilnice și cu fața și mâinile arse de soare mergem acolo unde frați împreună, desbatem afaceri, luăm hotăriri, ne supunem la sarcini cu menire folositoare ca să ne împăcăm conștiința, că ne cunoaștem datorința.

De data aceasta merită amintire patru hotăriri luate în sinod.

Prima, prin care cerem superiorității noastre, țare ne guvernează în Domnul biserica, ca pensiunea preteselor văduve și orfanilor să fie statorită în proporție cu venitele fondului viduo-orfanal adecă, să se introducă progresivitatea, că după măsura ce crește și să mărește fondul, să sporească pensia văduvelor și orfanilor de preot.

A doua, că în favorul clerului care n'are pregătire sistematică adecă, pentru moralisti, arhirei noștri să binevoiască a face reprezentare la Ministrul cultelor ca, la statorirea adausului de leafă așa numitul cuinquenal să fie împărțâșiți în salarizare ca clericii cu facultate teologică. Pe motivul că și dânsii împlinesc tot aceeași chemare ca noi cești sistematici.

A treia, că toți preoții și învățătorii din tract să-și cunoască de datorință a să înscrie ca membri la „Asociațiunea noastră culturală”. Tot odată să facă cel mai viu apostolat, ca toți credincioșii din comune cari știu scrie și ceti, să fie câștigați ca să între de membri ajutători ai „Astrei”.

Toate aceste pe motivul, ca poporul să fie ridicat la conștiință de sine, ca să i-se dea îndemn a intra în comuniunea sufletească și culturală unde pe toți glasul de-

șteptării ne cheamă, și în fine ca să ne folosim de cel mai scump mijloc care îl avem pentru cultivarea noastră.

A patra, ca cu toții să ne înșușim ortografia „Academiei române” care a stabilit regulele ortografice. Bătrâni, tineri, preoți și învățători să nu cruțăm osteneală ca de fapt să subscriem prin această unitatea culturală și să pecetluim prin voința noastră, supunere la disciplina unui for suprem și autoritate vrednică de respectat.

După aceasta ispravă, ne-am mărturisit unul altuia păcatele ca astfel premeniți sufletește să ne re'ntoarcem la brazda și zăduhul zilei.

Ne-a surprins plăcut, că de asta dată administrația ne-a cruțat ședința prin absență.

Din cele înșirate să poate constata, că de și puțini, totuși ne-am dat seama că uniți în cugete și simțiri să producem ceva folositor. Dacă aceste hotăriri, și numai în parte se vor duce la îndeplinire cele două din urmă, cari deadreptul sunt în cercul nostru de activitate, atunci clădirea cea grandioasă la care au lucrat moșii și strămoșii se va spori cu câteva petricele și margaritare de valoare. Progresul vieții noastre culturale prin noi înșine.

Părintele Dr. Vasile Lucaciu, veșnic neobositul luptător al neamului nostru, a cercetat în temnița din Sătmar, pe părintele Murășan și pe ceialalți întemnițați, pe urma conflictului cu vicarul din Hajdu-dorogh, trimițând „Românului” o scrisoare mai lungă, din care reținem partea finală, regretând că spațiul nu ne permite, să o dăm în întregime:

Pe el (părintele Murășan, nota red.) pe omul integru și pe preotul iubirii creștinești, îl doare nemărginit de mult lipsa totală de simț moral și de cinste a prigonitorilor săi!

L'a consternat apoi și l'a deprimat știrea, că procuratura „regească” din Sătmar după ce a terminat cercetarea informa-

tivă, cere sume horende pentru eliberarea lor. Anume dela preot cere o cautiune de 100,000 de coroane, iar dela cei 14 țărani, cere suma de 68,000 de coroane.

Mă rog, să nu greșiți cumva, — din sentiment de surpriză și indignare să nu greșiți cu scrierea cifrelor:

100,000 pentru preotul Murășan;

68,000 pentru cei 14 țărani bravi din Moftinul-Mic.

Suma totală: 168.000 coroane.

Nu vi-se pare ceva straniu, ceva ne mai pomenit! Unde suntem: în Europa civilizată sau în stepele Aziei barbare?

Acești nefericiți cu voia și de-a-săla provoacă valurile revoltei! — și altele.

Ii ustură pielea, și invidiază soarta fraților lor, — a Turcilor.

Pagubă, că se grăbesc așa fără de minte, — sigur o să-i ajungă, faptele zoresc plinirea timpului lor.

După ce am conversat frățeste, și l'am mângâiat cu vorbele vialității creștinești și românești, am cerut voie să vorbesc cu iubii martiri, fiii poporului, cari împreună sufer chinurile temniței cu părintele lor sufletesc.

Toți au conștiința nevinovăției lor. Și-au apărat biserica, neamul, limba și legea.

Ii doare nemărginit, că fără de nici un titlu de drept îi țin în închisoare. Acasă sufăr familiile, holdele rămân nelucrate, muierile, pruncii, frații, rudeniile plâng de durere văzând atâta sălbătăcie.

Pe urmă scandaloasa pretențiune de 168,000 cor., cautiune pentru eliberarea lor!

I-am mângâiat și pe ei, și le-am spus, că națiunea toată se mândrește, că are astfel de fii; și că toți gândim cu dragă inimă, că rugăciuni pentru liberarea de ei, fac Se speră ca lor.

Ca, că secțiunea de acuză va reduce pretenziunea scandaloasă a procuro-

rului, iar în cât secțiunea ar stabili și ea o sumă peste puteri, să va face apel la tabla regească, și până la Curie.

Vorba e însă, că scopul puterii politice e ca să-i terorizeze pe cei de acasă, și pe toți românii anexați cu săla la Hódorong. Și pentru scopul lor infernal sunt în stare a se folosi de toate mijloacele ilegale și neumane.

Ce le pasă de judecata lumii civilizate? Până când va veni Europa cultă să facă ordine: ei se răsfăță, Ca Turcii!

Și toate aceste sub scutul și sub ochii Vienei!!!

Din grația și în numele monarhului, pe care l'au detronat, și a cărui tron Români loiali și credincioși l'au salvat!

Ori cât de adânc să ne supere suferințele nemeritate, și oricât să ne provoace cu procedurile lor ilegale și neumane să ne aducem aminte, că suntem români, și lupându-ne împotriva prigonirilor să le spunem vorba străbunilor:

„Senatus populusque Romanus beneficiorum atque iniuriarum memoresse solet“.

Ce bine ar fi, dacă am avea suma aceea de 168,000 de cor. să o depunem în formă de cautiune sau garanție, pentru bieții întemnițați!

Cât s'ar ridica moralul neamului întreg, și cum ar rămânea rușinați prigonitorii!

Și din Balcani până în Carpați — dela Nistru până în Cerna Macedoniei nu se află un om să depună această sumă, până se va face procesul, — când spoi întreagă și neatinșă o poate relua din mâna procurorului!

Să vedem!

Un mare român. Corespondentul de ocazie al Convorbirilor din București închină câteva șire și *marelui român* — Ba-

ronul Geza Duka de Kádár. Iată pasagiul minunat:

Pe la jumătatea lunii trecute a încetat din viață la Viena, pe urma unei operații la apendicită Baronul Geza Duka de Cadár (*Il scrie cu a românesc, n. r.*) mare proprietar, coboritor din familia cezarilor bizantini. (*Ce românul naibii!*) S'a ținut român(?), a primit mandat de deputat pentru toate corporațiunile noastre bisericesti (*Ce fericire pe bietele corporațiuni!*) Așa o grație, dela un baron!) și a avut o mare tragere de inimă pentru toate mișcările românești (Unde? Cum?). Bun, avut, multi-milionar, fără familie, oropsitul neam românesc legase cele mai aprinse nădejdi de omul, (I-s'au realizat?) care nu să știa a se ținea român (Auzi tu bucuria corespondentului, că vezi dl baron nu să știa a se ținea de român). Și când colo moartea l'a răpit în floarea bărbăției la vrâsta de 46 ani, risipind prin gestul ei maiestatic toate nădejdiile unui neam nenorocit...

Aceasta din urmă o subscriem și noi. Suntem de fapt un neam nenorocit, dacă așa de iute ne încântă un baron multi-milionar, care într-o bună dimineată, când nici n'a știut pe ce lume-i, s'a văzut ridicat de români, — adevă gr. orientali — în slavă și proclamat de conducător național. Nime nu știe, pentru ce e Duca de Kádár așa de mare român? Românește nu a știut, familia i-a fost ungurească, la adunări culturale-naționale nu l'am văzut, acte mari de binefacere nu știm să fie făcut, nici chiar de cele mici. Chestii naționale, ori culturale nu l'am văzut luând în apărare la guvern, a cărui car îl trăgea din frageda copilărie. A murit și din multele milioane n'a lăsat nimic pentru scopuri românești acest mare român, deși n'avea familie. Și totuși e mare român! O tempora, o mores!

FOIȚA.

La zece Maiu.

II.

Sinaia.

Pe peronul îngust al gării ne-am oprit pentru a ne da puțin seama unde ne aflăm. De abia o palmă de șes e locul unde stăm, câștigat și acela cu puterea brațelor, din coasta uriașă a muntelui, ce se ridică la dreapta Prahovei la înălțimi, unde ochiul deocamdată nu o poate urmări. Cu atât mai bine înse ni-se desvălește coasta revărsată a muntelui din față, cu pădurile ei fără hotare!

Suntem deci în inima munților. Cu toate că iarba din straturile, aranjate cu gust superior, ni-se pare prea verde și frunza arborilor prea fină, pentru clima și elementele, cari aici sunt stăpânitoare. Vântul încă așa de tiptil se mișcă aici, încât se pare că îi e teamă să nu trezească poetul, care a plâsmuit cetatea fermecată de pe muntele din dreapta.

Pornim pe admirabila serpentină în sus. Clădiri de o desăvârșită eleganță în stilul acela atrăgător, care e caracteristic în țara românească, ne răsar de pe toate ighiaburile în cale, ca tot atâta cuiburi fermecă-

toare. Nici un firicel de prav în raza curată și nici o picătură de apă pe drumul îngrijit! Cristal e locul pe unde trecem ca și văzduhul azur, ce plutește în spațiul uriaș dintre acești doi munți revărsați.

Printre rariștile brădetului de deasupra zărim acum și vârfurile dela golu, increment la vederea celor ce să desfășură la poalele lui. La câțiva pași de noi, pe un platou superb e mănăstirea Sinaia, cu turlele ei vărsate cu aur.

Și pe când stăm fermecați de toate câte ne încunjură, simțim fiecare saltul, ce s'a făcut și aici peste o epocă de muncă, de cultură și de suferință.

În definitiv cultura urmează numai calea brăzdată de forța brachială. Șiretenia, iscusința și celealalte, cari prin strălucirea lor reclamă paternitatea lucrurilor, sunt atribute, cari concomitează munca statornică a brațului.

Săcurile au trebuit să premeargă ferului de plug, pădurile seculare au trebuit culcate la pământ, rădăcinile arborilor smulse, pământul făcut fructifer pentru cei cari veneau în urmă și strigau după pâne. Și pe când aceștia, ce veniau la deagata, reclamau alt și alt loc de cultură și pâne, eroii fără nume au pornit cu săcurile spre culmile dealurilor, spre munți, spre locuri tot mai ferite de lume și de rapacitatea oamenilor. Au trebuit să treacă decenii de muncă, de suferință, de jale, până ce omul a putut cuceri

locul, pe care l'a smuls cu puterea brațului său din potestatea naturii. Și alți secolii s'au scurs până ce urma aceasta de nouă cultură în pământul țării a putut fi adăpost generațiilor, ce își legau soarta de el. De straturi și substraturi de muncă și cultură vorbește orice loc locuit, orice urmă de viață omenească.

Aici pe aceste culmi strălucitoare ale Sinăii nu văd urmele aceste. Parcă numai eri a răsărit — din pământ — întreagă cetatea fermecată la o poruncă atotputernică, la o vorbă de vrajă.

Adevă în istoria culturii și a civilizațiunei omenești, mai e un factor, care își reclamă partea sa — călugărul. Nu este aceea palmă de loc cucerită de civilizațiune, unde să nu afli pe călugărul înainte mergător. Și când nu mai era cine să se pună în fruntea gloatelor flămânde și rătăcitoare, se iveau călugărul cu crucea în mână și credința în suflet, mângâia pe cei goști, strângea în jnrul său orfanul și văduva, oșteanul și pe moșneag și le îndreptă pașii spre locuri ascunse, unde mănăstirea le da adăpostul și posibilitatea de a trăi.

Azi sunt alte vremi. Ce lipsă ar mai avea să se coboare călugărul din schit la locuințe omenești, când îl căntăm noi acasă la el? Viața contemplativă a avut întotdeauna un deosebit farmec asupra sufletelor alese, sentimentale. Și unde este prilejul cel mai fericit pentru a o putea deprinde, ca în

Din dieceza Lugojului.

Veneratului cler diecezan și poporului drept credincios.

*Venerat cler și iubit popor drept credincios
mântuire dela Domnul!*

Cu inima plină de bucurie vin a Vă vesti, că după un restimp mai bine de un veac și jumătate, sfânta Mănăstire a Prislopului, carea prin mâni păcătoasă a fost jăfuită și în mare parte distrusă, acum prin stăruință continuă a antecesorilor mei: Excelenția Sa Dr. Victor Mihályi de Apșa acum Arhiepiscopul și Metropolitul nostru iubit, Ilustritatea Sa Dr. Demetriu Radu acum Episcopul Orăștiei mari și cu deosebire prin zelul neobosit a Ilustrității Sale Dr. Vasile Hossu acum Episcopul Gherlei — a ajuns să fie restaurată pe deplin. Încă înainte de ce s'ar fi terminat pe deplin restaurarea, cu ani înainte, au început să alerge credincioșii din toate părțile către acel loc sfânt pentru a-se premeni duhovnicește. — Această împrejurare îmbucurătoare a îndemnat pe vrednicul și neobositul întru a lucra pentru binele și înflorirea acestei de Dumnezeu păzită dieceze a Lugojului, — pe Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu de a restaura ordul călugăresc al Stului Vasile ce-l Mare pentru ca să fie în toată vremea cine să primească cu dragoste pelerinii cari alergă la sfânta Mănăstire și să-i provadă cu hrană cerească.

Și am văzut restaurat și ordul bazilican, izvorul marilor nădejdi. — Iată că-i gata tronul și slujitorii sunt la locul lor, unde întârzie regina? Icoana împărătesei ceriurilor o așteaptă acest tron pregătit, icoana făcătoare de minuni înstrăinată mai bine de un veac și jumătate.

În decursul veacurilor s'a mai cerut dela Metropolia din Blaj unde se află și

acum aceasta icoană să se reazeze în sfânta Mănăstire a Prislopului de unde a fost transportată. Episcopul Maior în rezoluția sa de datul 31 Decembrie 1775 spune că nu o poate restitui: „până ce se va putea face acolo ceva orânduială mai desăvârșită, apoi atunci să va socoti și despre întoarcerea acestei icoane de acolo oare când strămutate. — Iată acum s'a făcut din mila Preabunului Dumnezeu orânduială mai desăvârșită în jurul locașului sfânt ce are să cuprindă Icoana Împărătesei Maice și slujitorii Domnului așteaptă cu dor să o ia sub grija lor.

Pentru aceasta am aflat de sosit timpul a îndrepta o nouă rugare către sfânta Metropolie din Blaj, cerând cu dat 12 Aprilie 1913 Nr. 977 să Ni-se restituie icoana Maicii Preasfinte dela Prislop. Rugarea Noastră a aflat resunet în inima nobilă a Excelenției Sale Dr. Victor Mihályi de Apșa preabunul nostru Arhiepiscop și Metropolit și iubit Părinte, care cu datul 3 Maiu 1913 Nr. 2560 Ne-a avizat, că Ne pune la dispoziție s. Icoană pentru a o așeza cu solemnitate la locul Ei.

Pentru aducerea acestei sfinte Icoane cu toată cinstea cuvenită am hotărât Venerat Cler și iubit popor dreptcredincios, să-o purtăm chiar din Blaj dela sfânta Metropolie în pelerinaj solemn, aducându-o în triumf până la sfânta Mănăstire pentru a o așeza în sfântul locaș. Lăsăm deci să cetiți în proxima Duminică de pe amvon acest circular al Nostru și să îndemnați tot poporul ca să se alature după putință cât mai mulți la acest pelerinaj și să alerge la sărbătoarea hramului Sfintei Mănăstiri, carea în anul acesta să va serba în 25 Maiu n. 1913, și să aziste la întronisarea Icoanei Împărătesei cerești. — Cu aceasta ocaziune Vom consacra și biserica la carea va lua parte și Ilustritatea Sa Dr. Vasile Hossu

Episcopul Gherlei, pentru a-și putea vedea realizat visul dulce care l-a stăpânit dealungul anilor petrecuți în fruntea acestei dieceze de Dumnezeu păzite.

Pentru orientare comunicăm aici programul după care va înainta pelerinajul cu Icoana sfântă dela Prislop: — Miercuri în 21 Maiu n. a. c. să va pleca din Blaj și să va percurge calea până la Alba-Iulia. În 22 Maiu din Alba-Iulia până la Orăștie. Vineri din Orăștie până la Hațeg; iară Sâmbătă în 24 să va duce cu conduct solemn până la sfânta Mănăstire.

Participați cât mai mulți, iubiți în Hristos Frați, la acest triumf al Maicei Domnului, îndemnați iubitul popor drept credincios să se folosească de aceasta ocaziune pentru a câștiga darurile Preabunului Dumnezeu, împărțite din belșug de Preacurata Vergura Maria scumpa Sa Mamă. Dumnezeu Preamilostivul să ne întărească cu darul Său preasfânt la picioarele tronului Maicii Sale Preacurate și vărsând în inimile noastre focul dragostei cerești, să ne trezească la o viață nouă și să ne întărească pentru a lucra neobosiți pentru întărirea credinței și înflorirea sfintei Maice Bisericii.

Lugoj la 9 Maiu 1913.

Episcop Valeriu m. p.

Corespondințe.

Sinodul protopopesc din Cluj.

Față de raportul tendentios despre sinodul ppsc din Cluj apărut în Românul și trimis de cineva care nu iscălește, reproducem după Cuvântul Adevărului decursul aceluși sinod.

După vechiul și bunul obicei statorit s'a ținut în 14 Aprilie n. a. c. sinodul preoților gr. cat. din protopopiatul Clujului, sub presiunea protopopului Dr. Elie Dăianu.

ascunzișurile codrului. În poenile munților, la izvoarele riurilor? Unde e apa mai cristalină, aerul îmbujurator, liniștea desăvârșită, unde e totul tăcut, adânc, tainic și coardele sufletului vibrează mai puternic, mai înălțător, ca la munte? Infinitul acesta, în regiunile bradului stăpânitor vor fi fost de când e omul de toată atracția pentru cei ce le simțesc lipsa ori dorul. Mai închipuiți-vă o rază de soare ori o furtună pe aceste plaiuri! Ce nori pot să se coboare de pe vârfulurile goale de deasupra, ce vijelie și freamăt a codrului! Cum se cutremură zidurile mănăstirii când durdue, și fulgerile cum se despică aci în norii, cari au invălit deodată cu o întunecime de noapte toată perspectiva din jur! Ce refugiu poate să fie în astfel de momente biserica! Ce liniștitor e sunetul subțire al clopotului din turnulețul mănăstirii, pe urma căruiia cerem dela Tine multă milă și îndurare! O rugăciune vrednică de sentimentul, din care izvorește, parcă nici nu poate fi rostită decât numai aici la — munte.

Călugarii apoi au avut și deosebitul bun simț, ca să cunoască bine locurile potrivite scopurilor lor. Apa și liniștea de vânt caracterizează urmele schiturilor risipite prin munte.

E natural, că veacul modern a surprins locurile aceste încântătoare fără a le lăsa timp ca să treacă prin prefacerile dictate de istoria civilizațiunii omenimei. Și pe când

odinioară aceste plaiuri serveau de refugiu, astăzi sunt locuri de distracții. Veacul modern a făcut saltul, fără a mai aștepta stratul necesar în evoluția culturală și și-a impus pecetea celei mai extreme modernități asupra lor...

Pare-că numai de pe acest podeu îngust, pe care e ridicată mănăstirea se vede splendoarea de dedesupt în toată a ei grandiozitate. Ca perlele risipite pintre jghiaburi se zăresc clădirile în umbra brazilor și arborilor decorativi. Pe toate cărările strălucește petrișul colorat, cernut și cu grije așezat. Iarbă verde și brazi bătrâni, tue ridicate din rondourile de flori și picurii de apă, ce joacă ca nestimate în atmosfera albastră dau întregului o splendor deosebită. Din jos abia să mai aude vâjetul Prahovei și aici nici frunza nu se mișcă în liniștea adâncă din jur.

În sus pe aleul umbrat, prin pădurea seculară ne continuăm calea către castelul regal. Pe un moment iar am pierdut aicea urma de locuință omenească; ca la o distanță oare-care să ni se deschidă orizontul din nou. Raze de soare pătrund de către o poiană, pe care nu o putem zări încă, apoi o nouă surprindere pentru noi pe aceste locuri bogate în străluciri. În fața noastră pe o luncă verde închisă de cununi uriașe a pădurilor de brad, se ridică majestos castelul fermecat al Peleşului. E totul aci ca un vis îndrăgnet, ca o închipuire...

După cele văzute n'am înțeles apoi rostul

unui muzeu la mănăstire, în care un călugăr ne invitase ca să intrăm. Într-o casă modestă sunt așezate în mai multe încăperi relicvii, arme vechi, ceasloave, cărți bisericesti, haine preoțești și alte multe, câte merită a se păstra pentru posteritate. Spre marea noastră mirare aflat-am într-o odăiță aparte câteva țesături țărănești de casă, cari așa puțin se potriveau în acest muzeu de vechituri. — Cucernice părinte, ce caută lucrurile aceste aici, când acesta e mai mult muzeu pentru vechituri?

— Se obicnuiește, răspunse călugărul scurt și tăcuse.

— Curios, mai zise aci un excursionist. Sunt din Transilvania, totemai dintr'un sat de dincolo de muntele acesta. Păretele acesta ne desparte numai și totuși nu aflăm motivele în chindisiri, în țesut, cari la noi sunt atât de obicnuite. Oare cum se explică aceasta?

— Ușor, răspunse aci un venerabil bătrân, a cărui barbă albă îi da o înfățișare de profet.

— La ce cauți Dta motive românești aici? Ce, avem noi aici sunt bulgărești, turcești, sârbești, grecești și cât s'a putut importa din toate părțile lumii în aceasta țară nefericită. Venetici au atacat sufletul poporului nost și moravuri străine a înveninat inima lui. Aici nu mai ai ce căuta specific românesc, leagănul românismului e dincolo la Dvoastră...

— Am umblat tot Balcanul, fost-am la muntele sfânt, în Palestina — dar atâta jaf

Sinodul s'a început în s. biserică printr-o scurtă, dar potrivită cuvântare a protopopului districtual, despre datorința protopopului, ca medic sufletesc, de a se vindeca pe sine însuși ca nu cumva propovăduind altora mântuirea el însuși să se osândească. A urmat apoi meditația părintelui Dr. Iuliu Florian, preot militar, pe care o publicăm într-alt loc al revistei, și care a fost rostită cum se cade, și ascultată cu băgare de seamă. După aceea s'au mărturisit preoții, și slugindu-se sfânta liturgie s'au cuminecat, dimpreună cu alți mulți creștini.

La 10 ceasuri s'a început apoi ședința sinodului în cancelaria protopopească. După vorbirea de deschidere a protopopului Dr. Dăianu, făcându-se rânduielile de lipsă, s'a citit o interesantă prelegere despre alcoolism și păcatele beției, scrisă cu multă pricepere de tinerul preot Vasile Cosma din Topa-deșartă.

Părintele Cosma ne-a zugrăvit pacostea cea mai mare, ce paște astăzi poporul nostru în chipul beuturii de vinars, și cu numeri și fapte ne-a arătat pustiirile grozave, ce le pricinuește aceasta blăstămată beătură, și întru cele sufletesti, ca și întru cele trupesti.

La urmă a făcut mai multe propuneri, pentru a se stirpi cu totul această molipsitoare boală a satelor noastre, care ne face și osândă la Dumnezeu, și de rușine la oameni; care ne și nenorocește sufleteste, și ne și sărăcește ca un părjol.

S'a făcut sfat îndelungat asupra acestor gânduri bune, dar grele și gingașe, și în urmă s'a luat hotărâre a deschide un războiu necontentit împotriva vinarsului, spre a-l scoate cu totul din folosință acolo unde este vr'o slujbă preotească, sau la mesele, cari se obicinuesc a se da după astfel de slujbe. Preoții sunt opriți a mai suferi ca aceasta beătură blăstămată să se aducă alături de vr'o slujbă sfântă, de orice fel, și cel ce ar suferi așa ceva și ar lua parte la mese pângărite cu veninoasa holercă, va fi pedepsit aspru.

Semnul acestui războiu, care nu este iertat să înceteze, până nu va fi alungat cu totul din hotarele bisericii acest încântat dușman al înaintării spre bine și avere a

ca la noi nu am aflat nicăiri. Poporul nostru și mai află rostul în pământul strămoșilor săi, și e mai primejdut ca ori-când să-și piardă și singura moștenire ce i-a mai rămas dela părinți — sufletul...

Când trenul ne purta pe larga câmpie spre Ploiești și eu înzădar mă trudeam ca peste deșertul uriaș să caut sate, oamenii, cari fac să rodească pământul acesta, nu-mi eșiau din minte cuvintele profetice ale venerabilului călugăr, despre poporul ce e amenințat să-și piardă în țara lui sub stăpânirea proprie — sufletul. Și cum nici urmă de locuințe omenești nu se zăreau pe unde treceam, nici sate, nici orașe, nici cătune, ci numai pământul binecuvântat și roadele lui, înțelegeam de ce călugării noștri au pus resturi de țesături țărănești în muzeul modest de lângă mănăstire.

poporului nostru, se va da printr'un circular în care se va tâlcui pe înțelesul tuturor pentru ce trebuie să se înceapă acest războiu. După aceea toți preoții vor avea să lupte cu puterea cuvântului, „cu vreme și fără vreme” — cum zice apostolul. — împotriva vinarsului și în folosul înfrânării dela beuturi.

E o cinste pentru preotul Vas. Cosma, că a pus, între frații săi, cuvânt bun pentru a se lua în sfârșit aceasta hotărâre, care cere multă străduință, din partea tuturor până se va infaptui pe deplin pretutindenea, dar e vrednică a jertfi pentru ea orice osteneală, pentru că e plăcută lui Dumnezeu și preafolositoare tuturor creștinilor.

Pentru sinodal viitor a fost încredințat preotul Dancu jun., din Nădășel, ca să pregătească prelegere, căutând să arete ce datorințe are preotul român pe tărâmul social, înființând tovăvășii culturale și economice, pentru întărirea buneistării morale și materiale a poporului încredințat spre păstorie. Așa cum suntem azi, fără nici o organizare economică și fără nici o lucrare culturală, nu putem să ne pregătim viitorul, cel derim.

De altă parte s'a arătat, că prin legea cea nouă a salarelor învățătoresci ni-s'a făcut o stare, ce nu se poate suferi pentru școlile noastre. De aceea s'a hotărât a se înainta rugare, ca Esc. Sa Mitropolitul să binevoiască a convoca sinodul arhidieceșan pe toamna anului acestuia. În acel sinod ar fi să se înșchimbe și statutele fondului de penziuni, pentru că să se fie seamă și de cvincvenalele preoțești, și să se îmbunătățească penziunile preoților din arhidieceza precum s'au îmbunătățit de pildă în dieceza Lugojului. —

Față de cvincvenalele date de Dl. Ministru de culte, s'a stătorit, că celea n'au fost împărțite după vr'o măsură egală, ci după plac; de aceea s'a hotărât a se cere, ca în legea cvincvenalelor să se statorească principii egale pentru toți, și să nu se deosebească cvincvenalele după pregătirea dinainte de preoțire, ci numai după anii de slujbă, care e pe o formă de grea și sfântă pentru toți, fie că au fost teologi, fie că au fost „bionalști”, cum se zice.

S'a dezbătut și despre iubileul numit Constantinian, care se serbătorește în astan în toată lumea creștină, — la împlinirea a 1600 ani decând împăratul Constantin a dat slobozenie creștinătății și a ridicat la cinste sfânta Cruce, steagul învingerii. — S'a hotărât ca acest iubileu să se prăznuiască și în protopopiatul Clujului cu misiuni populare, ce se vor ținea înainte și după sărbătoarea „Constantin și Elena”, în zilele cele dintâi ale lunii Iunie, în satele Topadeșartă și Berind, când se vor binecuvânta și școlile cele noue ridicate în aceste comune și se vor ținea examenele. Va fi atunci prăznuirea creștinătății ca lege de cultură, luminare și libertate, împotriva întunecimii și a tirăniei.

Astfel de gânduri bune a rodit sinodul din Cluj! Dumnezeu să dea creșterea lor bogată!

Reflexii

la corespondința despre „Sinodul protopopiatului Cojocnei și o întrebare” (vezi No. 42 pag. 3 Unirea).

Raportorul corespondinții din chestie descrie destul de cuminte decursul și debaterile din sinodul nostru ținut în 16 Aprilie, pe un timp nu tocmai așa de extrem nefavorabil; la călcăiul scrisului său însă, derailează binisor dela obiectivitatea de critică, adică omite criteriul cardinal, ce ridică critica la sublim, și apoi altcum, dacă facem orice fel de critică pe motiv de persoane, de clică, de compromise „dout Les” — atunci critica decade la vițiu, iar auctorul ajunge banal.

La cazul nostru.

„Raportor” scrie din vorbă în vorbă și aceasta: „In sinoadele noastre și când suntem numai noi de noi domnește de regulă o confuzie și o neorientare babilonică. Disciplina internă să alege unde nu lasă mult, foarte mult de dorit... Trebuie să mărturisim fără încunjur ea în privința aceasta, mearișii de rând și chiar și muncitorii simplii, muncitori organizați în cluburi socialiste ne întrec cu mult. ... Neorânduiala stânginește ori ce activitate, și așa nu-i mirare că sinoadele noastre nu răspândesc osteneala împreună cu cercetarea lor”. Dar nici veacul al XX-lea nu a adus vremea întocmirii sinoadelor după credința cea mai elementară a bunei discipline.

Dupăce aci „raportor” face critică generală despre sinoadele protopopiatelor noastre din întreagă Arhidieceza, mărturisesc că n'am pretenția de a ști sau cunoaște mersul și decursul altor sinoade protopopești, precum nici aceea nu pot ști, că în alte sinoade domnește ori nu „neorientare babilonică” disciplină internă, ce lasă foarte mult de dorit „neorganizare mai slabă ca a muncitorilor” și unde protopopul ca șef și preoții membrii sinodali încă nici azi în veacul al XX-lea n'au ajuns la cea mai elementară convingere despre buna disciplină etc., și de aceea nu mă amestec în trebile altora, va ști fiecare să își vadă bârna din ochiul său; — în schimb însă, nu pot primi aceasta critică întru cât s'ar referi și la sinodul nostru, al cărui membru sunt de mulți ani, cunosc temeinic atât pe șef, cât și pe frați, cari constituiesc sinodul, cunosc deajuns mersul și decursul sinodului acestui protopopiat, și de aceea sunt în poziție să reflectez „raportor”-ului din afacere — ca să nu ni-se zică „qui tacet consentire videtur” cumcă: Nu va fi chiar așa decința sinodului din protopopiatul nostru precum spui Frăția Ta; fără din contra, toate sinoadele acestui district ppsc, atât celea administrative cât și cele penitențiali ori unde și ori când s'au ținut, au decurs în ordinea cea mai bună; n'am fost conturbați de nimenea; șeful bun, liberal și preventori sa purtat totdeauna frățește cu noi. Nici când nu și-a impus păreri individuale în cutare controversă. Ori ce obiect în discuție țera ținut la niyoul convenit. Preoții la rândul lor — fiind dealtcum cu excepția alor 2 inși — toți preoți sistematici pătrunși și de ambiția nobilă nizuiau ca discuțiile sinodali să decurgă parlamentaric. Dealtecum faptele vorbesc. Resfoiască-să „Protocolul ședințelor” și să va vedea hotărâri totdeauna la culme. În ședințele acestor si-

noade s'a decis înființarea „fondului cultural“, ce azi s'a ridicat mult; — precum și biblioteca tractuală cu opuri de valoare; apoi susținerea cu orice preț a școlilor noastre chiar și acolo unde parochiile au fost abzise de ele încă în aceste sinoade s'a decretat și apoi executat. Destul înse ca se încheie, în credința să fie care, care cunoaște protopopiatului nostru mie imi va da dreptul.

Să zicem, că în sinodul acesta la punctul despre alegerea sonatului școlastic prot. s'a încins o discuție mai vioaie și în care un preot mai bătrân a mai făcut câte o observare fără aș cere cuvânt, sau unul singur dintre învățători și-a permis odată, fără îngăduirea șefului să gesticuleze nu chiar drăguț, dar aceste două mici incidente au trebuit îndată în sinod sbiciute, nu trebuia alarmată lumea cu acuza că toate sinoadele noastre sunt lipsite de disciplină și atăcate indirecte în forma asta și de atari defecte protopopii ca conducători precum și preoții ca membrii sinodali. Doar Legea ne spune: „De va greși ție fratele tău ceartă-l între tine și el singur, de te va asculta, ai dobândit pe fratele tău“ (Mat. 12. 15.) ... iară de nu va asculta înaintea alor două sau trei mărturii „spune-l bisericii“, iar de nu va asculta nici de biserică să fie ție ca un păgân și vameș“ (Mat. 17)

A făcut aceste mici reflexii din dragă inimă, fără pretenții, fără gând să apere ori să supere pe nime, numai chiar să se vadă adevărul.

„Un preot bătrân“.

Reviste.

Predarea Scutarilor. În urma incidentului, ce a izbucnit, orașul nu va fi predat puterilor decât cu sfârșitul acestei săptămâni. Trupele internaționale vor intra probabil totuși mai de cu vreme, ca să pună capăt jafurilor, ce le-au pornit soldații muntenegrini, mai ales în părțile incendiate ale orașului. Conzularul Rus s'a depărtat și, probabil, nu se va mai înapoia. Motivul revocării lui ar fi informațiile neexacte, ce le-a dat ministrului de externe al Rusiei, Sasanow.

S'a pornit anchetă severă pentru a se stabili incendiatorii. Doisprezece muntenegrini au fost deținuți.

Albania. În cea din urmă întrunire diplomatică, Austro-Ungaria și Italia au propus un proiect cu privire la viitoarea organizare a Albaniei.

Albania — în sensul acestui proiect — devine stat independent, sub stăpânirea unui domnitor străin. Sultanul nu va avea nici o înrîurire de suveranitate asupra noului stat. Granițele și teritoriul întreg vor fi declarate de neutrale întocmai ca Elveția și Belgia.

De-alungul Albaniei va trece o linie ferată internațională, ce va deschide drum Sârbiei spre un port comercial internațional, la Adriatică.

Capitala noului stat va fi, probabil Valona, dar nu e exclus să fie Scutari.

Conflictul româno-bulgar s'a încheiat definitiv; procesul verbal s'a și iscălit, la Petersburg. Silistra cu toate forturile ei, trece în posesiunea României, cu împrejurime de 3 klm. Granița nouă bulgaro-română cade mai spre Sud cu 3 klm. în dreapta Dunării, începând dela Popina și până la Șabla, din sus de Varna, pe țărmul Mări-Negre.

Noutăți.

Sina și creștinismul. Știut este, că până dăunăzi în Sina creștinii în totdeauna avusesse, să se aștepte la moarte pentru credință. Acum sosește însă de acolo vester, că guvernul republicei a îndreptat cătră mai marii misiunilor recercarea, că în 27 Aprilie creștinii toți se facă rugăciuni pentru bună sporirea Sinei, și că prezidentul republicii le-a și mulțămît, pentru că le-au făcut. Deunăzi a trecut la legea catolică mama prezidentului Inanșicai. Multe școli catolice au primit dreptul de publicitate. Dobândirea gradurilor academice nu mai e condiționată dela închinarea lui Confuțius.

Mănăstirea anglicană din Caldey din Anglia a trecut cu toți călugării ei la legea catolică. Întru cât va avea să treacă împreună cu ei și averea mănăstirii, va hotărî un for de arbitraj alcătuit din trei membri, un anglican, un presbiterian și un catolic.

Prințul Ferdinand al României va petrece o săptămână două, la băile din Borszék, cu începutul lunii Iulie a. c. Un înalt funcționar al curții regale din București a fost la băi, angajând pentru familia princiară un cuartir potrivit.

Salarul fundamental al profesorilor dela seminarul „Andreian“ din Sibiu stabilit, cu prilejul sinodului din urmă, să urcă la suma de 3600 coroane și 1200 cor. bani de cuartir.

Cinematograful în America. Spre a lua parte la producții cinematografice publicul din Statele unite cheltuiește aproape 200.000.000 dolari sau o mie de milioane cor. Acuma voiește să facă o încercare de a realiza cuvintele lui Edison: „Nădăduiesc, că voi delătura din școli cărțile cu desevărsire, și voi face încercarea. Icoanele vii vor încătușa pe prunci așa de tare, cât ei nici odată nu vor grăbi destul de timpuriu la școală. Instrucția prin ochi este cea mai firească.“ Au înființat în Orange din statul New Jersey o școală, în carea cinematograful va înlocui cărțile.

Advocăt nou. Dr. Ioan Sârb, adv. aduce la cunoștință, că și-a deschis cancelarie advocațională în Turda. Piața principală nr. 31 (față-n față cu judecătoria).

Faimosul Réthy László, cel-ce a stabilit cu mare aparat „științific“ teoria referitoare la originea limbii și a poporului român și-a încheiat cariera de „savant“, în zilele aceste. Conducea până acum secția numismatică a muzeului național din Budapesta, iar acum a fost ridicat la rangul de director, dându-i se a înțelege vrednicului muncitor, că se poate retrage în binemeritata penziune. Ziarul „Pesti Tükör“, în numărul său din 11 Maiu ne dă unele amănunte prețioase, în legătură cu această trecere la penziune. Cică savantul numismat era o personalitate dublă. Ziua în orele de birou dela 9—2 p. m. era savantul, ce răspunde numelui Réthy László, dar îndată-ce soseau ceasurile amurgului, savantul lăpăda mutra severă, lăpăda chiar numele, strecurându-se pe la localurile de petreceri sub numele de Löwy Árpád. Acest Löwy era un om foarte jovial și, în cercuri prietenești, cetia niște versuri picante și pipărate, încât Paul de Kock s'ar fi simțit strimtorat și biruit în fața acestui Bocaccio redivivus.

Dar savantul n'a avut noroc cu aceste versuri („virág énekek“) căci dela direcția ministeriului aflând de talentul exotic al savantului, au aflat de bine să-l delătore, ca să-și poată scrie în tihnă versurile-i joviale.

Și așa Réthy László trece la penzie... Îi dorim din parte-ne: Odihnă lină!

De ale Kulturegyleturilor. După Emke din Cluj s'au format o mulțime de — Emke și s'au întins ca o rețea înfricoșată peste toată aceasta țară fericită. Toate au scris pe steagul lor falfăitor — cultură. Adecă cultură maghiară. Statul, băncile, celelalte societăți, școli, particulari le-au sărit îndată într'ajutor. Corespondența o poartă aceste societăți culturale din munificența statului maghiar gratuit, agenții lor bat drumul de fer, de povară pe trenurile statului apoi aparatul oficios, jandarmul, solgăbirăul — statul le stă la îndemână. Iși fac reclame cu numele diferitelor persoane din societatea înaltă, cerșeau patronagiul arhiducilor și arhiepiscopilor, cari sunt tot atâtea capitale pentru scopurile lor naționale maghiare. Ce se lucră apoi în aceste oficii de maghiarisare cu siguranță nu se poate ști? Deducem însă dintr'o ordinațiune a ministrului de interne, prin care a disolvat despărțământul din Budapesta a societății culturale maghiar Demke (Délmagyarországi kulturegylet). Ministrul zice, că a trebuit să disolve secția, deoarece ce i-s'au adus la cunoștință o mulțime de malversațiuni (falsificări de subscrieri, bani incasați fără urmă etc.) cari în urma controlului introdus s'au adevărit în mare parte. Iată un capitol. În anul 1911 secția a avut un venit de 17219 cor. 20 fl. din cari a dat spre scopuri culturale 455 cor., iar în 1912, 240 cor. Secretarul-conducător are o leafă din centrul (dela Segedin) 4000 cor. cortel 1600 cor., ca supraveghetor 1000 cor., iar pentru conducerea secției budapestane capătă o leafă de 2400 cor. și ca membru la Magyar Gazdák, pe urma unui contract a Kultul-egyletelui 3600 cor. adecă 12.600 cor.

În legătură cu aceste mai amintim și salarul dela adunarea Emke-i din Cluj unde secretarul a abzis... Tot lucruri edificatoare cari arată societățile aceste în adevărată lumină. Noi recomandăm guvernului, ca se le dea în toate bani și sprijin, căci și aceasta e un fel de „magyar mentés“ — salvarea ungarilor din Ardeal.

Rubrică medicală.

Noțiuni de Bio-fiziologie anatomică cu aplicații la igienă.

(Continuare și fine).

Prin urmare irisul nu e decât un regulator al luminii ce străbate în ochiu. Așa de ex. când unda de lumină ce vine la ochi e puternic luminoasă ca de ex. razele soarelui, atunci pupila se micșorează, și din contră când ne aflăm în întunec pupila se dilată, iar câmpul vîrnal se mărește.

Retina este o membrană sensibilă a ochiului ce tapisează fața internă a coroidiei și rezultă din desfaceri, sub formă de evantai, a nervului optic la intrarea lui în ochiu. În fundul ochiului această membrană prezintă o depresiune numită *macula lutea* foarte sensibilă la lumină.

Mediul refringent al ochiului este începând dinainte înapoi: *cornea transparentă, umoarea apoasă, cristalinul și corpul vitros.*

Umoarea apoasă este un lichid transparent ce se află în spațiul cuprins întră corneei și iris și care se mai numește și *camera anterioară* a ochiului.

Cristalinul este o lentilă biconvexă a cărei axă principală se confundă cu axa anteroposterioară a ochiului, pe când *corpul vitros* umple spațiul cuprins între cristalin și retină. Substanța aceasta gelatinoasă învălită, într'o membrană transparentă, este numită membrană hialoidă.

Fiziologia ochiului.

Ochiul din punct de vedere fiziologic se compune 1) dintr'un *aparat optic* destinat a forma pe retină imaginea obiectelor, 2) dintr'un aparat senzibil destinat a primi aceste imagini cari sunt punctul de plecare a impresiunilor noastre luminoase.

Pe de altă parte ochiul cuprinde mediuri transparente în formă de lentile limitate de suprafețe curbe, dintre care cea mai principală este *cristalinul*, al cărui indice de refracțiune este 1.44. Noi putem reduce acțiunea mediului refringent la acțiunea unei lentile unice al cărei centru optic ar fi înapoia feței posterioare a cristalinului.

Obiectele exterioare văzute în condițiuni anumite pot să ne deie imagini reale și resturnate, cari dacă ochiul e bine conformat vor trebui să se formeze pe retină.

În tot cazul pentru ca imaginea să fie dreaptă trebuie: 1) ca razele luminoase cari traversează cristalinul să nu fie prea îndepărtate de axă, adică să nu treacă marginea lentilei ceia ce ar putea produce o *aberațiune de sfericitate*, ceia ce ar turbura imaginea și 2) ca imaginea trebuie să se formeze exact pe retină. *Irisul* în cazul acesta joacă un rol principal având putința de a împiedeca razele prea îndepărtate de axă de a străbate în ochi. Iar ochiul pentru a forța imaginea ca să se producă pe retină va trebui să se acomodeze distanțelor variabile depinzând de obiecte.

Cu toate acestea puterea acomodatoare a ochiului are o limită tocmai prin faptul că curbura cristalinului nu poate micș și mării la infinit. Pentru un ochiu normal a cărui imagine a obiectului la infinit este formată în cealaltă parte a ochiului peretină, cristalinul va avea curbura normală. În asemenea condițiuni cel mai comod cetit va fi între 15—30 cm. distanță. E știut însă, că în raport cu etatea diminuează și elasticitatea cristalinului.

Ochiu *miop* se numește acela a cărui axă anteroposterioară este prea lungă, iar imaginea se formează dinaintea rutinei.

Ochiu *hipermentrop* este acela a cărui axă anteroposterioară e prea scurtă iar imaginea unui obiect la infinit se formează înapoia retinei. Aceste defectuosități pot fi corectate prin diferite sticle concave, — concave-convexă, convexe și convexe-concave etc.

Asigmatismul este o inegalitate în curbura liniilor ochiului prin urmare o diformitate în imagini.

Ar mai fi *Daltonismul* sau imperceptibilitatea culorilor din cauză suprapunerii lor.

Diplopia — vederea alor 2 persoane în loc de una și *Iluziuni optice* sunt impresiuni false datorite unor defectuosități în funcțiunea ochiului.

Laringele și vocea.

La om și vertebrate partea superioară a tracheei artere este modificată pentru a da laringele destinat a exmite sunete ce sunt caracterisate prin voce.

Anatomiceste laringele este o suprapunere alor două inele cartilagineose: *Tiroidul* deasupra și *cricoidul* dedesubt. Iar pe partea inferioară a acestora sunt așezate coardele vocale, glota și epiglota.

Laringele este enervat prin două surse de nervi: 1) nervii laringei ramuri din nervii spirali, 2) nervii pneumogesturi ce-i dau sensibilitatea laringelui.

Fiziologia larinjelui.

Producțiunea sunetelor este datorită vibrațiunei cordelor vocale prin inspirația aerului.

Sunetele emise prin laringe au trei caractere: *intensitatea, înălțimea și timbru.*

Intensitatea depinde dela amplitudinea vibrațiilor prin urmare dela forța curentului de aer expirat.

Înălțimea depinde dela numărul vibrațiilor prin urmare dela lungimea, tensiunea și grosimea cordelor vocale.

Timbul depinde de armonia sunetului.

Vocea și vorbirea. Omul scoate diferite sunete, cari articulate constitue vocea. Vocea prin asocierea diferitelor vocale și conșonante dă vorbirea, iar prin vorbire omul intră în comunicație de idei unii cu alții.

Dr. V. Hăncu.

Partea Literară.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

14. Blăstăm infricoșat.

Preoții, învățătorii, medicii, avocații sunt instruați și educați ani de zile, ca astfel să poată corespunde mai târziu chemării lor.

Chemarea tatălui și a mamei e mai sublimă decât toate celelalte, numai oficiul preotului se mai poate asemăna cu chemarea părinților, și totuși unde și cine instruiază și crește tinerimea, ca să-și poată îndeplini cum se cuvine datorințele ce le au ca părinți?

Nu e mirare apoi, că tineri și fete încheie căsătoria, fără să aibă măcar idee, despre datorințele lor ca părinți.

Un filozof a fost întrebat: „Când trebuie începută educațiunea copilului?” „Cu douăzeci de ani înainte de naștere” a fost răspunsul curios, dar plin de înțeles.

E lege fiziologică, că copii după trup sunt oarecum continuarea părinților și fiindcă trupul și sufletul sunt în legătură strânsă și sufletul lucrează numai prin mijlocirea trupului, e lucru natural, că părinții au mare influență și asupra sufletului băiatului. Precum e arborele, așa sunt și fructele: precum sunt părinții așa vor fi și copiii; din stejar, stejar răsare zice poetul. Copii pe tot dreptul ar putea aștepta dela părinții lor, cel puțin sânge sănătos, organism întreg; în locul acesta însă ei moștenesc dela părinții lor, cari și-au petrecut tinerețta în plăceri, organism bolnav, sânge ce-l împinge la rău. Se pare că păcatul strămoșesc apasă asupra acesor copii cu putere îndoită și întreită. E adevărat că poate trăi o viață curată, dacă are voință fermă și nelipsindu-i darul lui Dumnezeu, dar va trebui să-și păstreze castitatea prin lupta îndelungată și grea.

E o ușurătate curat nebună a crede că prin viața conjugală solidă se pot repara excesele din anii trecuți. Păcatul, prin penitență sinceră ne spală din suflet, pentru meritele mântuitorului nostru, dar ruina ce a produs păcatul în organism, nu se poate repara așa ușor. Arborele veninos va produce fructe veninoase și pentru păcatele părinților vor trebui să sufere copii nevinovați. Cum se explică, că generația mai nouă e așa de aplicată spre tuberculoasă? Viața petrecută în fărâdelegi ne dă răspunsul la aceasta întrebare. Repetesc: părinții deja în tinerețe pot păcătui contra generațiilor venitoare și păcatul acesta e cu atât mai mârșav, cu cât contul acelei „vieți vesele” nu-l plătesc aceia, cari au luat parte la „petrecanie”

Cele zise mai sus au valoare și pentru cazul, când părintele păcătos a încunjurat infectarea împreună cu păcatul. Ce să zicem, când e infectat de tripper sau de sifilis!

Că ce blăstăm îngrozitor e păcatul sensual, mai bine se poate vedea, din urmările

sinistre ale infectării, ce e împreună cu acest păcat.

După părerea lui Duchatelet Parent din o sută de cazuri de căsătorii sterile. În șasezeci de cazuri motivul se poate considera tripperul. Un medic distins cu care am vorbit despre obiectul acesta îmi spunea, că 80—90% a căsătoriilor fără copii, se datorează tripperului.

Dar cu aceasta nu s'au sfârșit nefericițiile cauzate de tripper. Dacă cineva încheie căsătorie, suferind de tripper cronic, adecă de tripper, care a ținut timp mai îndelungat, ori a început a se cura numai târziu, e de tot sigur că va înficia și pe soția sa tineră, și o va neferici pentru totdeauna. Organismul femeiesc preste tot e mai debil și e cu mult mai complicat și astfel boala ce urmează prin infectare, are urmări cu mult mai periculoase decât la bărbat. Acum, dacă s'a infectat de tripper și mama e foarte natural să-l capete și copilul și încă la ochi, astfel se poate întâmpla că băiatul nevinovat să orbească, răzbuându-se astfel asupra lui, păcatele tatălui (eventual a mamei), din anii tinereții.

După mărturisirea unui medic din Hamburg la una din șapte părți a orbilor, a urmat orbirea pentru păcatele părinților.

(Va urma)

Maurice Maeterlinck.

Pasărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

Bunicul: Acum n'avem de ce să ne mai tânguim. Acum nu mai îmbătrânim. Dar voi, voi zău creșteți foarte iute. V'ați îmbrăcat binișor. Acolo la usciorul ușei e însemnat, cât erați de mari, când ați fost mai pe urmă pela noi. I-a să ne uităm puțin, stă-i drept. (Tytyl trece lângă ușe) Poftim, a crescut cam patru degete în înălțime. Patru degete e mult! (Și Mytyl se măsură) Mytyl a crescut de patru degete și jumătate! Cum cresc de iute copii. Cresc repede ca buruenile.

T. (privește în jur cu sumeție) Ce bine-s aranjate aici toate lucrurile! Intr'adevăr, că e frumos. Aici e și ceasul, căruia eu i-am rupt arătătorul.

Bunicul: Aici este farfuria de supă, pe care tot tu ai știrbit-o.

T.: Aici e apertura, ce am făcut-o eu în ușe când mi-a fost căzut în mână într-o zi un sfredel bun.

Bunicul: Zău, că tu toate le-ai stricat. I-a uită-te numai, aici e și prunul, în care de atâtea ori te urcai, când nu te vedeam. Acum întotdeauna e încărcat cu prune frumoase și brumate.

T.: Sunt foarte frumoase.

M.: Și aici e și mierla cea bătrână. Mai cântă din când în când? (mierla să trezește și începe să cânte.)

Bunica: Auzi-o? Indată ce vă cugetați la ea.

T.: (observă cu mirare, că mierla e vânăată). Dar asta-i vânăată. Aceasta e aceea Pasăre albastră, pe care trebuie să o duceți zânei. De ce nu i-ați spus, că e aici

la voi. Ah, da ce albastră-i, ce albastră! E ca un glob frumos de sticlă albastră. (Rugător) Bunicule, bunică! Dați-mi mie pasărea asta.

Bunicul: Vom vedea ce-om mai face, poate că-ț vom da-o. Ce zici Bunică-Tyl, să i-o dăm?

Bunica: I-o dăm să înțelege, că i-o dăm. Noi și așa nu-i luăm folosul. Aici și așa numai tot doarme. N'o auzim nici când cântând.

T.: O bag în colivioara mea. Unde îmi e numai colivia? Da, îmi aduc aminte, am lăsat-o după pom. (Fuge repede după pom, aduce colivia și bagă mierla în ea). Mi-o dați mie, zău mi-o dați mie? Cum s'a bucura zâna, când m'a vedea cu ea! D'apoi Lumina!...

Bunicul: Eu nu-ți garantez de pasărea asta. Mă tem, că nu să va mai putea obicinui cu zgomotul lumii de deasupra și cu primul vânt favorabil, să va întoarce înapoi. Vom mai vedea, ce va mai fi. Deocamdată lasă-o numai aici și acum haidi, să vezi vaca.

T. (vede albinele) Dar albinele, spune-mi, ce mai fac?

Bunicul: Sunt bine, mulțam de întrebare.

T. (mergând spre coșnițe) Zău ce miros aromatic e pe aici. Trăbuie, că-s plini deja fagurii. Așa-s de frumoase aici florile. Și cele trei sorioare ale mele, cari au murit încă sunt aici?

M.: D'apoi cei patru frățiori, pe cari i-am fost uitat noi, încătrău sunt? (Deodată es șapte copii din casă).

Bunica: Vin deja vin. Indată ce să cugetă omul la ei, indată ce li pomenește, indată vin.

[Tytyl și Mytyl fug înaintea copiilor. Să împing, se îmbrățează și erump în strigăte de bucurie].

T.: Uite-l pe Petrucă! (El prinde de păr) Ah ce bine e, cel puțin iarăș putem să ne luăm la păruială, cum făceam pe vremuri. Și Robert. Servus Ionel, unde e melcul? Lucia și Pierette, Paula și Riquette.

M.: Ah! Riquette, Riquette. Și acum umbli tot în patru mâni.

Bunica: Da, nici nu va mai crește mai mult.

T. (observă cănele, care latră de bucurie în jurul lor) Și micul Pumili, a cărui coadă eu i-am tăiat-o cu foarfecile Pauliei. Nici el nu s'a schimbat.

Bunicul: Nu zău.

T.: Lucia mai are buba aceea pe nas?

Bunicul: Da, da. Acea nu-i va trece nici când.

T.: Ce bine să simt cu toții, sunt grași și frumoși. Fața lor e îmbujorată. Trăbuie că le dați mult de mâncare.

Bunica: Da zău, le e mai bine, decât cum le era atunci când trăiau. De atunci încoace nu trebuie să ne mai temem, că vor mai fi epileptici, aici nu mai este nici un motiv de neliniște.

[Ceasul din casă a bătut opt ore].

Bunica (mirată) Ce e?

Bunicul: Nu știu. Trăbuie că e ceasul...

Bunica: E imposibil. Acela nu bătea nici odată.

Bunicul: Fiindcă nu ne interesăm de

timp. Vași cugetat careva dintre voi, că oare la câte-i acum?

T.: Da, eu Câte oare-s?

B.: Zău nu știu... M'am desvâțat de a mă mai uita la ceas... Dar am auzit, că a bătut opt; acest paremi-să atâta va să însemne, că e la opt oare, după cum ziceți voi cei de deasupra.

T.: Și lumina ne așteaptă la trei sferturi la nouă... Pentru zină... Ne-a legat-o asta de suflet, ca pe atunci să plecăm... Trebuie să mă duc nu peste mult.

Bunica.: Ce ați și fugi deja?... Acum, când e vremea cinei?... Dar numai iute și de grabă să așternem masa, aici înaintea ușei... Am o oală zdravănă cu găluște de curechiu și niște prăjituri bune de mere...

(Aduc afară masa și o pun înaintea ușei. O aștern cu pânzătură albă, pun mâncarea în farfurii. Toți îi dau bunicei mâna de ajutor).

(Va urma).

BIBLIOGRAFIE.

Pentru teatrale dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă populară în 3 acte de Octavian Prie. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu

mare succes. Se afă de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Biblioteca academiei române.

În luna Martie 1913 s'au consultat de 1015 cetitori 2928 volume și broșuri tipărite; de 186 cetitori s'au consultat 492 manuscrise, 1722 documente, 30 cărți vechi românești [1508—1830].

Colecțiunile Bibliotecii au sporit în această lună cu 532 volume și broșuri, 210 numere de reviste române, 377 reviste străine, — atlase și hărți 1, stampă 3, volume manuscrise, 36 documente, 7 fotografii, 1 album, 1433 foi volante, — note muzicale, 14 obiecte de muzeu și monete.

A eșit de sub tipar:

Regulament pentru organizarea învățământului în școlile primare din Arhiepiscopia gr.-cat. română.

Se afă de vânzare la *Librăria Seminarială din Blaj*. Prețul 2 cor.

Dr. IZIDOR MARCU:

Teologia pastorală volum I. *Didactică pastorală* f. 8° 408 pag. 4 cor. Vol. II. *Liturgica* f. 8° 586 pag. 5°40 cor. Sunt indispensabilele fiecărui preot.

Se pot primi dela *Librăria Seminarului teol. gr. cat. din Blaj* cu prețul 950 cor.

Propise de caligrafie pentru esamene — 100 bucăți cor. 130 — franco.

La Librăria sem. Blaj.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Restaurantul Wachsmann:

Mâncări alese și bine pregătite.

Vinuri gustoase și ieftine.

Prânzișorul zona 20 fileri.

Abonament lunar ieftin.

□

La cerere trimite acasă:

Vin de masă: litru dela 1—160 cor.

Bere „Bock“: dublă Mărțișor, sticla 40 fil.

„Trei stejari“: deschisă, sticla 36 fil.

Apa „Lidya“: sticla 8—12 fileri.

(24) 11—?

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

SIBIU

Strada Cisnădiei 1—5.

Edificiile proprii.

recomanda

Asigurări împotriva focului

pentru edificiile, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu platire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate	„	5,458,689.42
Starca asigurarilor cu sfârșitul anului 1912	foc	183,667,241.—
	vieată	11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cerouri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(18) 27—?

A apărut

ANTOLOGIONUL

sau

MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeștilor sărbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septembrie, Octombrie, Noiembrie și Decembrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II. se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.